

**OŚRODEK DOKUMENTACJI
ZABYTKÓW W WARSZAWIE**
KARTA EWIDENCYJNA ZABYTKÓW
ARCHITEKTURY I BUDOWNICTWA

A B C D E F G H I J K L Ł M N O P R S T U V W X Y Z

Nr

10835
DOLNOŚLĄSKIE

1. Obiekt

KOŚCIÓŁ PARAFIALNY P.W. ŚW. ANNY

2. Czas powstania.

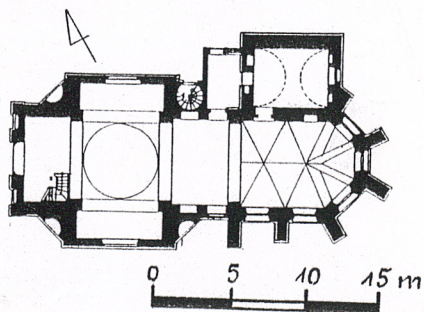
1348, ok. 1600 r., 3 ćw.
XVIII w., ok. 1800 r.

WROCŁAW - WIDAWA
(PRACZE WIDAWSKIE)

11. Zdjęcia, rzut, przekrój, sytuacja, orientacja

1. Widok na kościół od strony płn.-zach.

II. Rzut poziomy kościoła, skala 1:500

I. Plan orientacyjny, skala 1:100 000.

4. Adres

51-180 Wrocław 49 ul. Zduńska

nr hipoteczny AM 4 nr dz. geod. 44

5. Przynależność administracyjna

województwo dolnośląskie

gmina miasto woj. Wrocław

6. Poprzednie nazwy miejscowości

Pratsche (1266), Prac (1348), Proicz prope Wydawiam
(1425), Protsch (1666, 1743, 1845), Vidaua (1193), Vidawa
(1204), Vidava (1540), Weide (1743), Weyde (1845),
Protsch-Weide (1932), Widawa (po 1945)

7. Przynależność administracyjna przed 1 VI 1975

województwo wrocławskie

powiat miasto woj. Wrocław

8. Właściciel i jego adres

Parafia rzymsko-katolicka p.w.
Św. Anny
51-180 Wrocław 49

9. Użytkownik i jego adres

Parafia rzymsko-katolicka p.w.
Św. Anny
51-180 Wrocław 49

10. Rejestr zabytków

Nr 1818/ data 22. 08.1966
/560/Wm

Historia

Kościół p. w. Św. Anny znajduje się w miejscowości Widawa leżącej nad prawobrzeżnym dopływem Odry – rzeką Widawą. Miejscowość powstała z połączenia dwóch leżących obok siebie wsi: Pracze nad Widawą i Widawy. Od 1973 r. Widawa znajduje się w granicach administracyjnych Wrocławia jako najbardziej wysunięta na północ część składowa dzielnicy Psie Pole.

Miejscowość Pracze nad Widawą jest wzmiankowana po raz pierwszy w 1266 r. jako Pratsche; wtedy to książęta Henryk III Śląski i Władysław sprzedali mieszkańcom wrocławskim cło targowe za wozy z drewnem i krosna tkackie w obrębie 2 mili od miasta, w tym także w Praczech. W tym samym roku książę Władysław nadał magistrowi Millo swoje dobra we wsi Pracze. W 1318 r. Pracze zakupili bracia Albert i Arnold von Pak. Z czasem rozwój terytorialny Pracze i leżącej nieopodal starszej, bo wzmiankowanej już w 1193 r. w bulli papieża Celestyna III wsi Widawa (Vidaue) spowodował, że granice obu miejscowości zatarty się i zaczęto stosować zamiennie obie nazwy do tej samej wsi. W XIII w. w Widawie znajdowała się komora celna, młyn wodny i stawy hodowlane. Ludność obu wsi. nie posiadała kościoła do 1344 r., kiedy to rozpoczęto budowę świątyni, obejmującej dzisiejsze prezbiterium. Została ona wzniesiona w północno-wschodniej części wsi Pracze, na południowy-zachód od majątku. Fundatorem świątyni był właściciel wsi rycerz Henryk Cal. Parafia w Praczech nad Widawą została ustanowiona w 1348 r. przez biskupa Przecława z Pogorzeli i objęła Pracze nad Widawą, Polanowice i Rędzin.

Pierwszym proboszczem został Henryk Lubow. W 1376 r. kościół parafialny w Praczech został wymieniony jako należący do dekanatu wrocławskiego. W czasie wojen husyckich z całego Śląska pobierano dodatkowe podatki na utrzymanie zaciężnych żołnierzy. W księdze podatkowej z 1425 r. podano, że z Pracze nad Widawą pobrano 7 groszy i 3 halerze, w tym od proboszcza 3 grosze i 3 halerze. W 1500 r. połowę wsi w wyniku zapisu Anny Garwolskiej otrzymuje klasztor na Ołbinie. W 1508 r. klasztor sprzedał wieś Mikołajowi Uthnowi. W tym samym roku pojawia się po raz pierwszy wezwanie kościoła parafialnego – św. Anny. W 1552 r. na polecenie dziedzica von Aichhäusera w kościele w Widawie odprawiono po raz pierwszy nabożeństwo luteranckie. Około 1600 roku protestanci rozbudowali świątynię. Po wojnie 30-letniej w 1653 r. kościół rekatolizowano, odtąd podlegał parafii Kryniczno. Podczas wizytacji w 1666 r. stwierdzono, że świątynia jest zaniedbana, większość parafian była ewangelikami. Parafia katolicka ulokowana była w tzw. polskiej części wsi. Okna w kościele były powybijane, tabernakulum puste, brakowało wyposażenia liturgicznego. Proboszczem był ksiądz Fryderyk Kamiński. W 1706 r. w Widawie było zaledwie 17 katolików,

Sytuacja

Kościół p.w. św. Anny wraz z cmentarzem znajduje się na północno-wschodnim krańcu dawnej wsi Pracze. Orientowany. Teren kościelny znajduje się przy końcu wrzecionowatego nawisła, które obiegają dwie ulice: od zachodu Zduńska a od wschodu Dekarska.

Teren kościoła i cmentarza jest ogrodzony ceglany murem, od zachodu otynkowanym z bramką usytuowaną na osi fasady, powstałym w 1982 r. Od wschodu częściowy brak muru uzupełniono płotem z siatki. Na terenie cmentarza rosną nasadzone iglaki, lipa i jesion.

MATERIAŁ, KONSTRUKCJA, TECHNIKA

Ś c i a n y .

Ściany murowane z cegły, na niskim cokole, tynkowane i malowane. Dekoracja kopuły, pilastry, część gzymsów i obramienia okienne wykonane w tynku. Gzyms nadokienny tylko na ścianach nawy, gzyms wieńczący obiega całą budowlę.

Kopuła umieszczona na wysokim cylindrycznym tamburze osadzonym na ośmiokątnej podwalinie przechodzącej w dach.

S k l e p i e n i a i d a c h y .

Prezbiterium przekryte sklepieniem kolebkowym z lunetami o dekoracyjnych wyprowadzonych w tynku żebrach, wsparte na konsolach. Nawa w części środkowej zamknięta wewnętrzną kopułą na żagielkach. We wschodnim przęśle nawy, w przęśle nad emporą organową oraz w zakrystii sklepienia kolebkowe. Więźba dachowa drewniana, jednostolcowa, jętkowa.

Konstrukcja dachu kopuły zewnętrznej oparta na żelbetowym wieńcu, wewnątrz stalowa kratownica, na której oparta więźba drewniana w formie kolistych krążyn.

Dach kościoła trójspadowy, nad zakrystią pulpitowy, pokryty dachówką ceramiczną karpiówką.

Dach kopuły, opierzenia parapetów i przypór pokryte blachą miedzianą.

P o s a d z k i , p o d ł o g i .

W prezbiterium, nawie i przedsionkach posadzka z czarno-białych płyt marmurowych w układzie rombówym. W prezbiterium posadzka podwyższona pokryta wykładziną. W zakrystii posadzka pokryta wykładziną linoleum. W partii chóru muzycznego podłoga drewniana.

14. Kubatura ok. 3340 m ³	15. Powierzchnia użytkowa 280,02 m ²	16. Przeznaczenie pierwotne kościół	17. Użytkowanie obecne kościół
18. Prace budowlane i konserwatorskie, ich przebieg i dokumentacja 1962 — przełożenie dachu, założenie rynien, malowanie ścian wewnętrznych 1964 — malowanie elewacji 1967 — powiększenie podium prezbiterium i wstawienie ołtarza soborowego 1972 — osuszenie murów nawy i wymiana zniszczonej cegły, wykonanie kanałów wentylacyjnych i założenie izolacji przeciwwilgociowej, wykonanie instalacji elektrycznej podtynkowej. Kapitałny remont ławek. 1976 — kapitałny remont zakrystii: osuszenie ścian, obniżenie posadzki, wstawienie nowych drzwi i okien, położenie nowych tynków i malowanie ścian. 1978 — naprawa dachu i wymiana rynien, remont wieży połączony z wykonaniem nowej konstrukcji kopuły opartej na żelbetowym wieńcu (mistrz murarski Edward Krakowiak z Wrocławia). Zastosowanie nowego rozwiązania krokwi przez kolistą krążynę (mistrz cieśliński Roman Pasyk i Jan Poręba z Tymbarku). Wymiana pokrycia dachowego kopuły z ceramicznego na blachę miedzianą (mistrz blacharski Tadeusz Sołtys z Limanowej). Podczas prac na skutek silnych opadów przemokło sklepienie. 1979 — rekonstrukcyjne prace tynkarskie na wieży i fasadzie kościoła (mistrz murarski Edward Krakowiak z Wrocławia). Rekonstrukcja owalnych otworów okiennych na wieży i montaż trzech drewnianych żaluzji. 1981 — wykonanie opierzeń blachą miedzianą parapetów i przypór kościoła; wykonanie kanału odwadniająco-osuszającego wokół fundamentów prezbiterium; pobiałkowanie elewacji kościoła; we wnętrzu zamontowano 10-cio głosowe organy (szafa organowa pochodzi ze Świeradowa Zdroju, 5-cio głosowe organy o traturze pneumatycznej zostały odkupione od parafii w Szczawnie Zdroju, w parafii we Wrocławiu-Swojczycach zakupiono 5-cio głosową wiatrownicę, miech oraz 30 sztuk piszczałek) 1982 — zakończenie prac przy elewacjach pod nadzorem dr E. Małachowicza; wykonanie od frontu świątyni nowego ogrodzenia z cegły wraz z kutą żelazną bramą. Uporządkowanie otoczenia kościoła. 1989 - 90 — białkowanie ścian wewnątrz kościoła 1992 - 93 — wstawienie nowych drewnianych okien w całym kościele 1994 — malowanie wyposażenia kościoła przez Zakład Malarski Aleksandra Piwowara		19. Stan zachowania (fundamenty, ściany zewnętrzne, ściany wewnętrzne, sklepienia, stropy, konstrukcja dachu, wyposażenie i instalacje) Fundamenty — w stanie dobrym Ściany zewnętrzne — zabrudzone, wymagają remontu Ściany wewnętrzne — stan dobry Sklepienia, stropy — stan dobry Dach —konstrukcja i pokrycie — w stanie dobrym, szczelne Wyposażenie — w stanie dobrym Instalacje — w stanie dobrym 20. Najpilniejsze postulaty konserwatorskie Ochronie konserwatorskiej podlega dyspozycja przestrzenna kościoła, jego bryła i wnętrze wraz z wyposażeniem. Elewacje kościoła wymagają remontu. Wszystkie planowane prace remontowo-konserwatorskie muszą być uzgodnione z MKZ we Wrocławiu.	

21. Akta archiwalne (rodzaj akt, numer i miejsce przechowywania)

Adamiak A., *Dzieje parafii p. w. św. Anny we Wrocławiu-Widawie ze szczególnym uwzględnieniem lat 1945-85*. Praca magisterska pisana na Papieskim Wydziale Teologicznym we Wrocławiu, Wrocław 1985, w zbiorach parafii p.w. św. Anny w Widawie

Karty ewidencji zabytków ruchomych — *Wyposażenie kościoła p. w. św. Anny we Wrocławiu-Widawie* — Krystyna Janowska, Wrocław 1989

22. Bibliografia

S. J. Erhardt, *Presbyterologie des Evangelischen Schlesiens t.1*, Liegnitz 1780, s. 560

Zimmermann F. A., *Beyträge zur Beschreibung von Schlesien*, Bd.12, Brieg 1795, s.205

Knie J. G., *Alphabetisch-statistisch-topographische Übersischt der Dörfer...*, Breslau 1845, s. 515

Neuling H., *Schlesiens Kirchorte und ihre Kirchlichen Stiftungen bis zum Ausgange des Mittelalters*, Breslau 1902, s. 243

Degen K., *Die Bau und Kunstdenkmäler des Landkreises Breslau*, Frankfurt am Main 1965, s. 218-223

Prace konserwatorskie na terenie województwa wrocławskiego w latach 1945-1968, Wrocław 1970, s. 170

Szetelnicki W., *Odbudowa kościołów w archidiecezji wrocławskiej w latach 1945-68*. Roma 1975, s. 284-285

Atlas architektury Wrocławia t.1, pod red. J. Harasimowicza, Wrocław 1997, s.57

Antkowiak Z., *Kościół Wrocławia*, Wrocław 1991, s. 134-137

23. Źródła ikonograficzne i fotografie (rodzaj, miejsce przechowywania, sygnatury)

Kościół Św. Anny i nie istniejący pałac barona von Siersdorfa nad Widawą widziane od północnego wschodu, rys. F.B. Wernher, *Topographia oder Prodomus Delineati Silesiae Ducatus...*(1740-1758), Rękopis w zbiorach Biblioteki Uniwersyteckiej we Wrocławiu, sygn. R 551 II

24. Uwagi różne

25. Opracował

tekst Sławomir Bujak IV-V 2000 r.

plany, rysunki Sławomir Bujak IV-V 2000 r.

zdjęcia fotograficzne Sławomir Bujak IV-V 2000 r.

miejsce przechowywania negatywów — archiwum autora

KARTA PO WYPEŁNIENIU PODLEGA OCHRONIE NA PODSTAWIE PRZEPISÓW PRAWA AUTORSKIEGO

26. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

27. Załączniki

Wkładki do kart ewidencyjnych — 8 sztuk.

1. Miejscowość, gmina, województwo WROCŁAW-WIDAWA Gm. Wrocław woj. dolnośląskie	2. Obiekt (nazwa jak w karcie) KOŚCIÓŁ PARAFIALNY P.W. ŚW. ANNY	3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego) c. d. Punkt nr 12 historia i nr 13 opis
--	--	---

c.d. rubryki nr 12 Historia

a kościół chylił się ku ruinie. W latach 1760-72, na polecenie dziedzica Franza Andreasa hrabiego von Sierstorpff, kościół został odremontowany i przebudowany. Wybudowano również nową plebanię. Powstała szkoła katolicka działająca obok protestanckiej. W 1795 r. w Widawie znajdował się folwark i karczma a liczba mieszkańców wynosiła 174 osoby. Wieś należała do wrocławskiego kupca Steyera. i prawdopodobnie z jego inicjatywy ok. 1800 r. przeprowadzono ostatnią przebudowę kościoła. W poł. XIX w. liczba mieszkańców Widawy wzrosła do 202, a ilość katolików w parafii zwiększyła się do 30 %. W 1912 r. parafia w Widawie została reaktywowana, liczyła wówczas 591 katolików. W 1928 r. w Widawie mieszkało 185 katolików. W latach 30-tych XX w nastąpiło oficjalne administracyjne przyłączenie Prac do Widawy. W wyniku działań wojennych w 1945 r. kościół został zniszczony w ponad 30 %.

Historia budowy kościoła

Rozpoczęta w 1344 r. budowa kościoła obejmowała istniejące do dzisiaj zamknięte poligonalnie prezbiterium z przyporami. Do budowy użyto kamienia i ręcznie wyrabianej cegły o wym. 28x14x10 cm. Prace zakończono cztery lata później. Drugi etap rozbudowy przeprowadzili ok. 1600 r. protestanci. Podniesiono wówczas sklepienie, przemurowano okna, dobudowano od północy zakrystię przekrytą dachem pulpitowym, a od zachodu dostawiono nawę pokrytą drewnianym stropem. Budowlę ozdobiono na zewnątrz ornamentem geometrycznym w technice sgraffita. Na pokrytym dachówką dachu nawy znajdowała się dzwonnica. W 1604 r. Maksymilian von Oelhafen ufundował dla świątyni cztery witraże z herbami rodowymi. Po rekatolicyzacji kościoła w poł. XVII w. nie prowadzono żadnych prac. W kościele znajdowały się trzy ołtarze, z których główny, nieużywany, był średniowiecznym ołtarzem dwuskrzydłowym z postaciami Matki Boskiej, św. Barbary i św. Katarzyny w części centralnej. Dopiero w latach 1760-72 z inicjatywy hrabiego von Sierstorpff świątynia została odremontowana i przebudowana. Nawę zbudowano, jako pomieszczenie centralne przekryte ośmiokątnym dachem

Schody

Drewniane. Na strych kręte, na emporę organową zabiegowe z drewnianą balustradą.

Otwory okienne i drzwiowe

Otwory okienne o zróżnicowanej wielkości i kształcie. W prezbiterium cztery jednorodne ostrołukowe, obustronnie rozglifione. W nawie dwa otwory okienne zamknięte łukiem pełnym, od południa okno zamknięte łukiem pełnym, dodatkowo od północy prostokątny otwór nad wejściem na schody na strych. W bębnie kopuły trzy owalne otwory okienne. Na osi elewacji zachodniej jedno okno owalne. W ścianie wschodniej zakrystii na parterze otwór okienny zamknięty łukiem pełnym, na poddaszu zamknięty łukiem odcinkowym. W dachu małe okna połaciowe: od wschodu i południa nad prezbiterium, od północnego-zachodu nad nawą. Mała lukarna w dachu nawy od północy.

Otwory drzwiowe. Wejście główne do kościoła w elewacji zachodniej prostokątne. Wejścia do zakrystii i do klatki schodowej prowadzącej na strych prostokątne. Przejście między przedsionkiem i zakrystią prostokątne. Połączenie prezbiterium z zakrystią przez otwór drzwiowy obramiony ostrołukowym kamiennym portalem.

STOLARKA

Okienna drewniana o wielodzielnych podziałach. W zakrystii okno dwuskrzydłowe drewniane.

Drzwiowa. W wejściu głównym drzwi drewniane dwuskrzydłowe płycinowe. Pozostałe drzwi jednoskrzydłowe drewniane.

RZUT

Kościół jednonawowy złożony z wydłużonego, dwuprzęsłowego zamkniętego trójbocznie prezbiterium, oddzielonego łukiem tęczowym od trójprzęsłowej nawy na planie krzyża łacińskiego. Od północy do prezbiterium dobudowana prostokątna zakrystia z przedsionkiem.

BRYŁA

Kościół o zwartej, masywnej bryle, z oszkarpowanym prezbiterium i wieżą w formie kopuły na wysokim bębnie, nasadzoną na środkowym przęśle nawy.

c. d. pkt. 12

namiotowym z latarnią. Ufundowano także nowe wyposażenie w postaci trzech ołtarzy i dwóch konfesjonałów. W latach 1777-81 kolejny właściciel Widawy Adalbert Paul von Lilienhoff ufundował dwie stalle do prezbiterium. Około 1800 r. pod kierunkiem inspektora budowlanego architekta Karla Gottfrieda Geisslera dokonano trzeciej i ostatniej rozbudowy kościoła. Nadano nawie kształt krzyża łacińskiego, a wieżę zastąpiono kopułą osadzoną na niskim cylindrycznym bębnie, który służył jako dzwonnica. Ściany bębna ozdobiono stiukowymi girlandami. Także fasadę przebudowano w duchu dojrzałego klasycyzmu, artykułując ją pilastrami i wieńcząc trójkątnym naczółkiem. W zewnętrznych niszach ustawiono figury świętych, z których do dziś dotrwał tylko Jan Nepomucen. W latach 1832, 1864, 1860 i 1869 wykonywano remonty dachu kościoła. W 1885 r. przeprowadzono remont elewacji i wnętrza świątyni. W 1890 r. w zakrystii usunięto znajdujący się pod posadzką grobowiec. W 1899 r. odnowiono ołtarz główny i wykonano nowe tabernakulum. W 1901 r. przeprowadzono remont kopuły połączony z wymianą konstrukcji więźby, wykonano nowe pokrycie kopuły oraz żelazny połączany krzyż. W 1903 r. wstawiono do kościoła nowe ławki. W 1927 r. przeprowadzono na zewnątrz kościoła roboty tynkarskie. W latach 1936-37 przeprowadzono prace renowacyjne wyposażenia świątyni. Przy konserwacji obrazów pracował artysta malarz Hesse z Wrocławia. W wyniku działań wojennych w 1945 r. kościół został zniszczony w ponad 30 %. Uszkodzone były mury zewnętrzne, zniszczony dach nad nawą i okna. Wyposażenie wnętrza było zdemolowane. Częściowo odbudowaną świątynię poświęcono w 1948 r. Prace remontowe po zniszczeniach wojennych zakończono w 1955 r.

Określenie stylu

Kościół parafialny p. w. Św. Anny we Wrocławiu-Widawie stanowi bardzo interesujący przykład wiejskiej świątyni, w której nastąpiło poprzez kolejne rozbudowy zespolenie form architektonicznych charakterystycznych dla gotyku, baroku i klasycyzmu.

*c. d. pkt. 13***Elewacje****Elewacja frontowa - zachodnia**

Fasada trójosiowa, dwukondygnacyjna, artykułowana czterema żłobkowanymi pilastrami na wysokich cokołach dźwigającymi belkowanie z trójkątnym naczółkiem. Pomiedzy pilastrami w dolnej kondygnacji dwie nisze zamknięte łukiem pełnym, nad nimi dekoracje w tynku. Skrajne pilastry obejmują pod kątem prostym narożnik fasady i elewacji bocznej. Na osi fasady prostokątne wejście do wnętrza w dekoracyjnym obramieniu, zwieńczone profilowanym gzymsem. Nad wejściem podłużne owalne okno w profilowanym obramieniu. W zwieńczeniu fasady trójkątny naczółek obwiedziony bogato profilowanym gzymsem. W środku naczółka stiukowe Oko Opatrzności z promieniami wychodzącymi z trójkąta. W zwieńczeniu naczółka ażurowy metalowy krzyż.

Elewacja północna

Elewacja boczna pięćosiowa z nieregularnie rozmieszczonymi otworami. W załamaniu ściany nawy od północnego-zachodu nisza zamknięta łukiem pełnym z figurą św. Jana Nepomucena. Nad niszą dekoracje w tynku. Na osi elewacji nawy okno obwiedzione wąskim profilowanym obramieniem. W części nawy przylegającej do przedsionka zakrystii zadaszone wejście do klatki schodowej prowadzącej na strych. W części elewacji prezbiterium dobudowana zakrystia z przedsionkiem. Ściana północna zakrystii bez otworów, wejście do zakrystii wraz z oknem w ścianie przedsionka.

Elewacja południowa

Elewacja boczna sześćosiowa. W załamaniach ściany nawy od południowego-wschodu i południowego-zachodu nisze zamknięte łukiem pełnym, nad niszami dekoracje w tynku. Na osi elewacji nawy okno obwiedzione wąskim profilowanym obramieniem. W elewacji prezbiterium trzy ostrołukowe okna w boniowanych obramieniach rozdzielone przyporami. W dolnych partiach przypór płyciny prostokątne i zamknięte łukiem odcinkowym. W dolnych częściach ściany pod oknami zdwojone płyciny zamknięte łukiem pełnym.

Elewacja wschodnia

Elewacja zamkniętego poligonalnie prezbiterium trójosiowa, z ostrołukową blendą w osi środkowej i dwoma ostrołukowymi oknami w bocznych osiach. Wokół okien i blendy boniowane obramienia. W dolnych partiach przypór dwie prostokątne

1. Miejscowość, gmina, województwo WROCŁAW-WIDAWA Gm.Wrocław woj. dolnośląskie	2. Obiekt (nazwa jak w karcie) KOŚCIÓŁ PARAFIALNY P.W. ŚW. ANNY	3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego) c. d. punkt nr 13 opis
---	---	---

c. d. pkt. 13

plyciny. Dolne fragmenty ściany zaakcentowane pięcioma plynami zamkniętymi łukiem pełnym.

Kopuła

Kopuła umieszczona na wysokim cylindrycznym tamburze, osadzonym na ośmiokątnej podwalinie przechodzącej w dach. Ściany tamburu tynkowane, od północy, zachodu i południa w bębnie znajdują się wydłużone owalne okna. Odcinki ścian między oknami dekorowane poziomymi żłobieniami w tynku oraz plastycznymi liściastymi girlandami. W zwieńczeniu bębna profilowany gzyms zdobiony w dolnym pasie motywem denticuli. Kopuła zwieńczona żelaznym krzyżem.

WNĘTRZE

Wnętrze złożone z zamkniętego trójbocznie prezbiterium na planie prostokąta oddzielonego łukiem tęczowym od nawy na planie krzyża łacińskiego. Prezbiterium nieotynkowane, o dekoracyjnie podbarwionej cegle i spoinach, oświetlone przez ostrołukowe okna rozglifione do wewnątrz. W części północnej szeroka nisza zamknięta łukiem odcinkowym przeznaczona na stalle patronacką. Po zachodniej stronie niszy ostrołukowy portal z przejściem do zakrystii. W części południowej podobna mniejsza nisza na ławę dla chóru.

Korpus nawowy otynkowany i pomalowany, oświetlony przez dwa duże okna w częściach bocznych nawy. Ściany wschodniej części nawy rozczłonkowane czterema wysokimi, wąskimi i głębokimi niszami zamkniętymi łukiem pełnym. W niszy północno-wschodniej prostokątne nieczynne przejście do przedsionka zakrystii. W niszy południowo-wschodniej niewielkie okno. Centralna część nawy nakryta kopułą na żagielkach, z obiegającym nasadę kopuły profilowanym gzymsem. W zachodniej części nawy empora organowa, w dolnej części wydzielony wtórnie współczesną metalową kratą przedsionek.

Wnętrze bębna kopuły pełni funkcję dzwonnicy.

Zakrystia na planie prostokąta, oświetlona przez otwór okienny w ścianie wschodniej. Przedsionek zakrystii na planie prostokąta oświetlony przez okno od północy.

WYPOSAŻENIE

Na wyposażenie ruchome kościoła składają się zabytki pochodzące z okresu od XV do XIX wieku. Ołtarz główny rokokowy z 3 ćw. XVIII w. W dolnej części obraz Maria ze św. Anną i św. Józefem. W górnej św. Józef. Rzeźby drewniane św. Jan Nepomucen i św. Jakub Apostoł. Dwa ołtarze boczne z ok. poł. XVIII w., z obrazami Znalezienie Krzyża Św. i Wniebowzięcie Najświętszej Marii Panny oraz rzezbami świętych: św. Apolonii, św. Antoniego i św. Franciszka. Ambona z 3 ćw. XVII w. i 3 ćw. XVIII w. z malowanymi przedstawieniami czterech ewangelistów. Chrzcielnica z pocz. XVI w., pokrywa wyk. w XIX w. Dwa konfesjonały z 3 ćw. XVIII w. Dwie stalle patronacka i chórowa z 3 ćw. XVIII w. Empora organowa z pocz. XIX w. Kamienna skarbonka słupowa z płaskorzeźbą św. Katarzyny z ok. poł. XV w. Rzeźba Madonna z Dzieciątkiem z XV w., drewno polichromowane. Św. Jan Nepomucen, 1 poł. XVIII w., piaskowiec rzeźbiony. Obraz Matka Boska wśród aniołów, haft, olej na płótnie, ok. poł. XVIII w. Obraz Św. Ignacy Loyola, olej na płótnie, ok. poł. XVIII w. Stacje Drogi Krzyżowej, olej na płótnie, XIX w.

INSTALACJE

Odgromowa, elektryczna, radiofoniczna

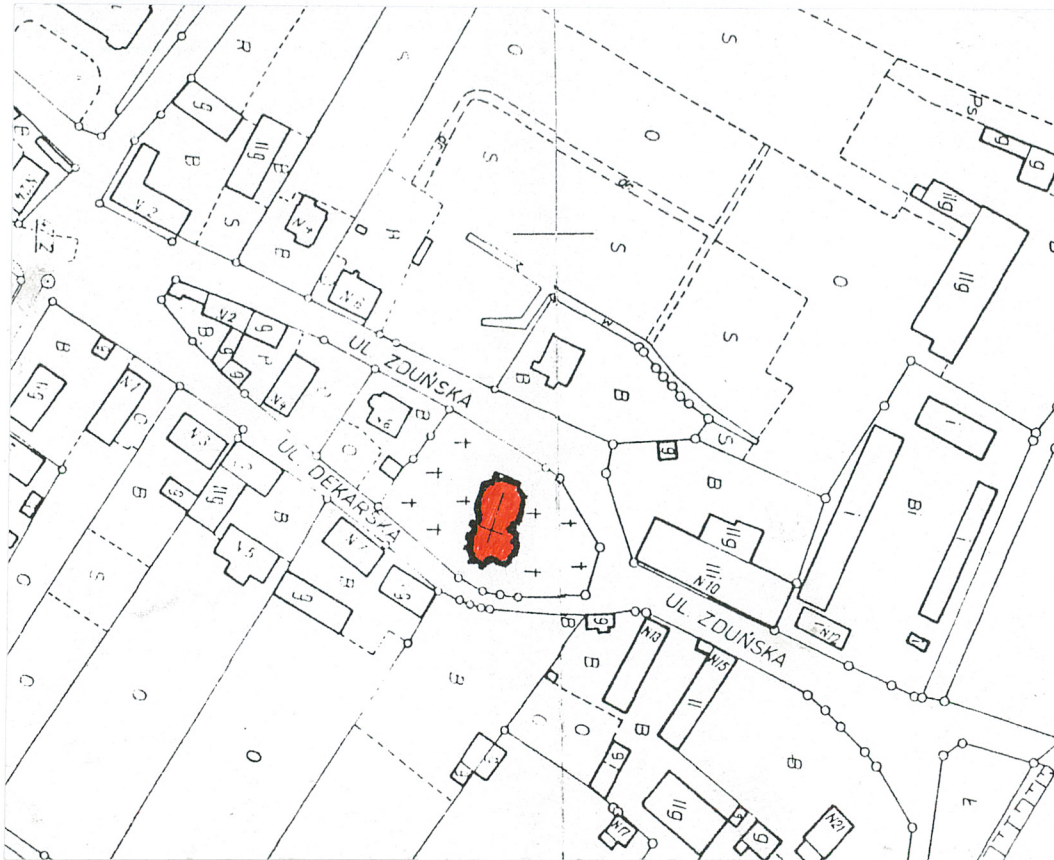
1. Miejscowość, gmina, województwo WROCŁAW-WIDAWA Gm.Wrocław woj. dolnośląskie	2. Obiekt (nazwa jak w karcie) KOŚCIÓŁ PARAFIALNY P.W. ŚW. ANNY	3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego) Spis ilustracji
---	---	--

Spis ilustracji

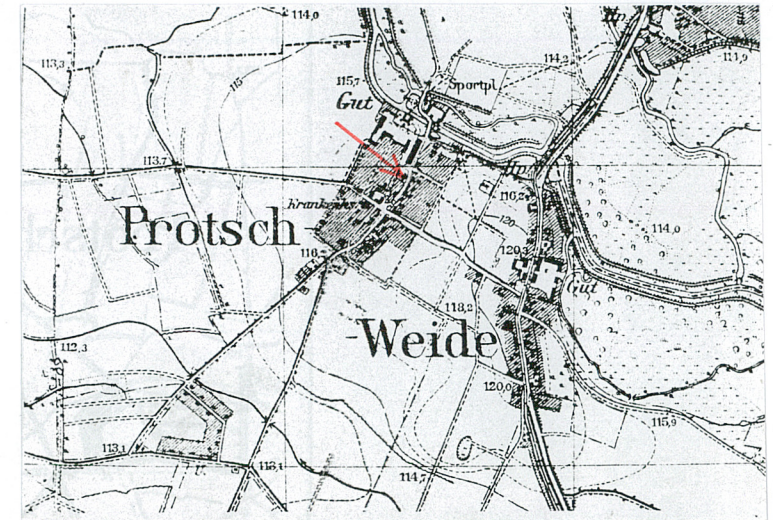
- I. Plan orientacyjny, skala 1:100 000.
- II. Rzut poziomy kościoła, skala 1: 500.
- III. Plan sytuacyjny, skala 1:2000.
- IV. Mapa topograficzna z 1932 r. (Meßtissblatt)
- V. Rzut poziomy kościoła, skala 1:200.
- VI. Przekrój podłużny kościoła, skala 1:250. Na podstawie Degen K., Die Bau und Kunstdenkmäler..., s. 219
- VII. Kościół Św. Anny, widok od pñ.-zach., F. B. Wernher, ok. poł.XVIII w.
 1. Widok na kościół od strony pñ.-zach.
 2. Fasada zachodnia kościoła.
 3. Widok kościoła od strony pñ.-wsch.
 4. Widok na kościół i cmentarz od strony północnej.
 5. Elewacja wschodnia kościoła.
 6. Wejście główne do kościoła.
 7. Widok na naczółek fasady i kopułę.
 8. Widok na fragment elewacji pñ.-wsch.
 9. Widok na fragment elewacji północnej i zakrystię.
 10. Okno w pñ.-wsch. części prezbiterium.
 11. Okno w południowej elewacji nawy.
 12. Widok na nawę i prezbiterium z emporą organowej.
 13. Widok wnętrza w kierunku pñ.-zach.
 14. Widok na sklepienie prezbiterium.
 15. Ołtarz główny.
 16. Fragment ściany północnej prezbiterium z wejściem do zakrystii.
 17. Fragment ściany północnej nawy.
 18. Widok na kopułę nad częścią centralną nawy.
 19. Ołtarz boczny północny.
 20. Widok na południową część nawy.
 21. Widok na emporę organową.
 22. Wejście na emporę organową.
 23. Widok wnętrza zakrystii ku wschodowi.

24. Widok wnętrza zakrystii ku zachodowi.
25. Schody na strych.
26. Widok więźby dachowej w kierunku zachodnim.
27. Nasada bębna kopuły.
28. Kratownica i dzwon w bębnie kopuły.
29. Fragment więźby kopuły.

<p>1. Miejscowość, gmina, województwo WROCŁAW-WIDAWA Gm. Wrocław woj. dolnośląskie</p>	<p>2. Obiekt (nazwa jak w karcie) KOŚCIÓŁ PARAFIALNY P.W. ŚW. ANNY</p>	<p>3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego) Plany</p>
--	---	--

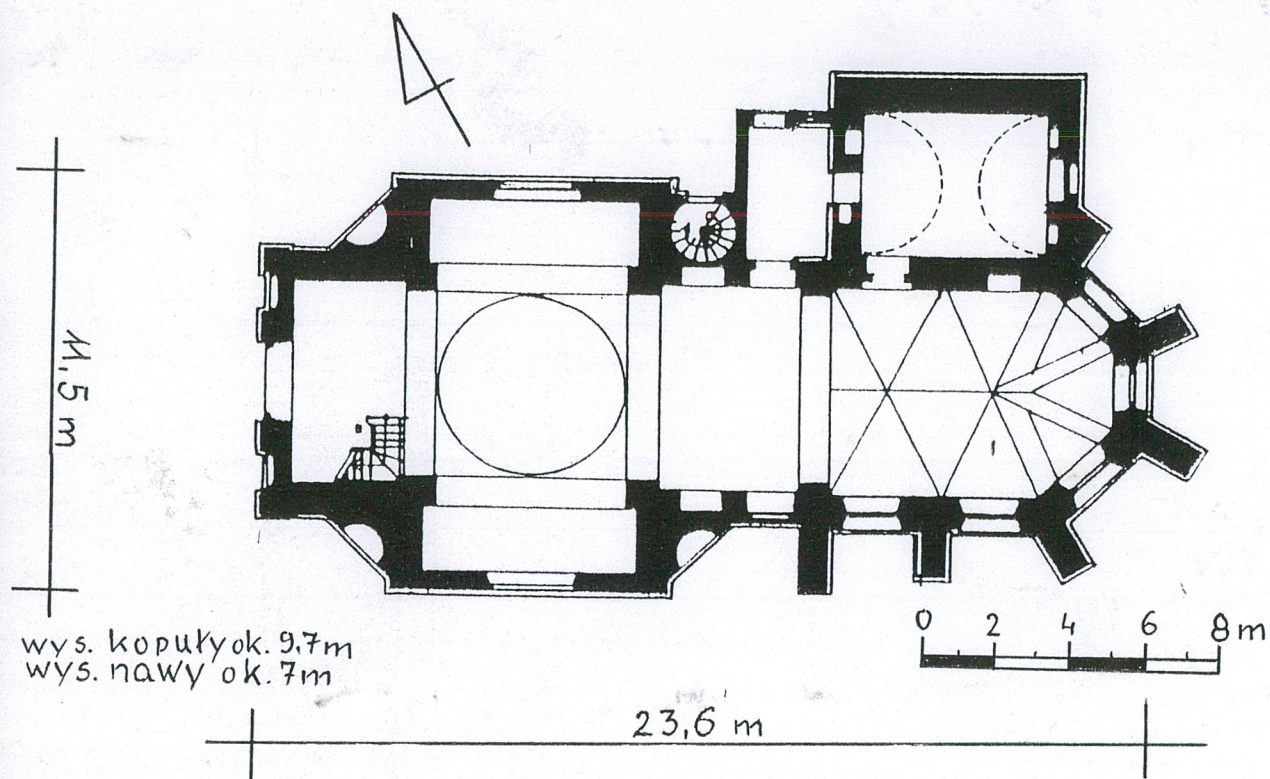
III. Plan sytuacyjny, skala 1:2000.

IV. Mapa topograficzna z 1932 r. (Meßtissblatt)

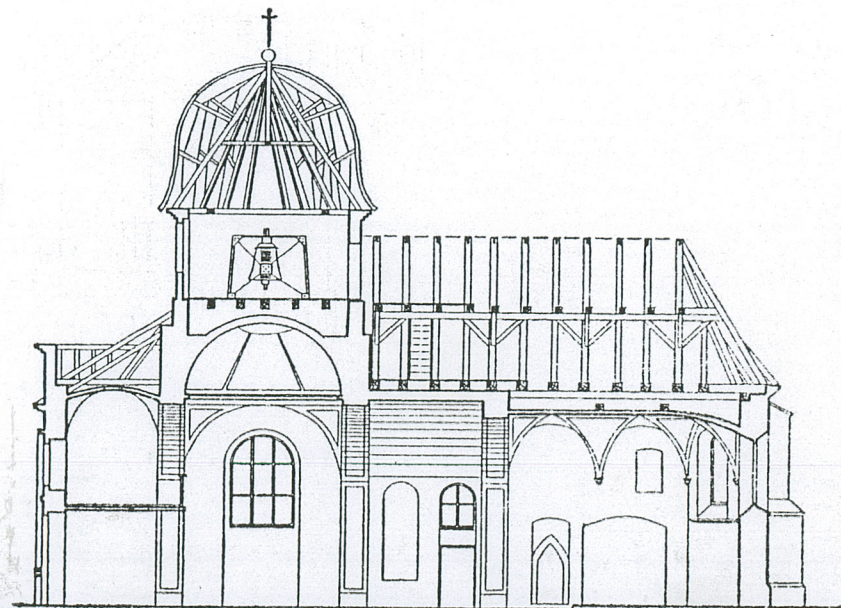

VII. Kościół Św. Anny, widok od płn.-zach.,
 F. B. Wernher, ok. poł. XVIII w.

V. Rzut poziomy kościoła, skala 1:200.

VI. Przekrój podłużny kościoła, skala 1:250.
(wg. K. Degen, Die Bau..., s. 219)

1. Miejscowość, gmina, województwo
WROCŁAW-WIDAWA
 Gm. Wrocław
 woj. dolnośląskie

2. Obiekt (nazwa jak w karcie)
**KOŚCIÓŁ PARAFIALNY P.W.
 ŚW. ANNY**

3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)
Fotografie

2. Fasada zachodnia kościoła.

3. Widok kościoła od strony pld.-wsch.

4. Kościół i cmentarz od strony północnej.

5. Elewacja wschodnia kościoła.

6. Wejście główne do kościoła.

7. Widok na naczólek fasady i kopułę.

9. Widok na fragment elewacji pñ. i zakrystię.

8. Widok na fragment elewacji pñd.-wsch.

<p>1. Miejscowość, gmina, województwo WROCŁAW-WIDAWA Gm. Wrocław woj. dolnośląskie</p>	<p>2. Obiekt (nazwa jak w karcie) KOŚCIÓŁ PARAFIALNY P.W. ŚW. ANNY</p>	<p>3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego) Fotografie</p>
--	---	--

10. Okno w pñ.-wsch części prezbiterium.

11. Okno w południowej elewacji nawy.

12. Widok na nawę i prezbiterium z empory organowej.

13. Widok wnętrza w kierunku płd.-zach.

14. Widok na sklepienie prezbiterium.

15. Ołtarz główny.

16. Fragment ściany północnej prezbiterium.

1. Miejscowość, gmina, województwo
WROCŁAW-WIDAWA
 Gm. Wrocław
 woj. dolnośląskie

2. Obiekt (nazwa jak w karcie)
KOŚCIÓŁ PARAFIALNY P.W.
ŚW. ANNY

3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)
Fotografie

17. Fragment ściany północnej nawy.

18. Widok na kopułę nad częścią centralną nawy.

19. Ołtarz boczny północny

20. Widok na południową część nawy.

21. Widok na empore organową.

22. Wejście na empore organową.

23. Widok wnętrza zakrystii ku wschodowi.

24. Wnętrze zakrystii ku zachodowi.

1. Miejscowość, gmina, województwo
WROCŁAW-WIDAWA
 Gm. Wrocław
 woj. dolnośląskie

2. Obiekt (nazwa jak w karcie)
**KOŚCIÓŁ PARAFIALNY P.W.
 ŚW. ANNY**

3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału
 uzupełniającego)

Fotografie

25. Schody na strych.

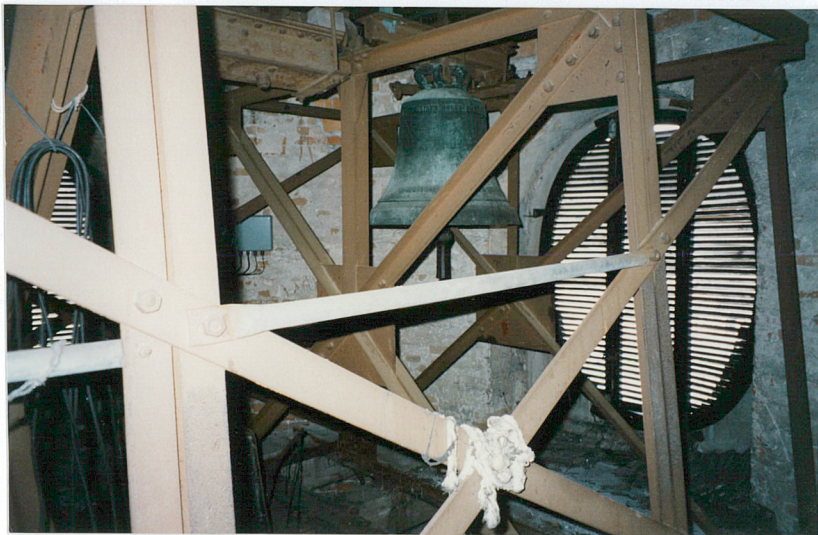

26. Więźba dachowa w kierunku zachodnim.

27. Nasada bębna kopuły.

Wkładkę założył: Sławomir Bujak IV-V

28. Kratownica i dzwon w bębnie kopuły.

29. Fragment więźby kopuły.